

Principieel leven.

In het slot van de Bergrede worden wij aan twee bouwers voorgesteld en zien wij twee huizen voor ons oog oprijzen (Matth. 7:24-27). De één wordt een voorzichtig man genoemd, want hij onderwierp zich AAN DE WET van het bouwen. De ander was van oordeel, dat men een zeker risico mag en moet nemen: de kans was gering dat een tornado juist op deze plek zou plaatsgrijpen. Let wel, dat er van TWEE bouwers gesproken wordt. Jezus vergelijkt een iegelijk, die Zijn Woord hoort en doet, niet bij een slooper, maar bij een bouwer!

Wij rusten ons graag met een zak-breekijzertje toe. Maar deze voorzichtige man neemt deel aan het cultuurwerk, dat juist in het bouwen één van zijn specifieke uitingen vindt. Hij spant niet een tentje, om dat bij ongunstig weerbericht op te rollen en elders op te slaan; hij bouwt een huis! Hij is ons een voorbeeld, ook in dezen tijd. Wij worden geroepen om gezinnen te bouwen, niet om in een handig vrijgezellen-tentje te wonen. Wij moeten de kiel leggen van schepen en het fundament van een fabriekje. Geen tak van onzorgcultuurroeping mag blijven liggen, omdat het er de tijd niet voor is.

Niet alleen van de kinderen der wereld zal gelden ten dage van Jezus' Wederkomst, dat zij trouwden en ten huwelijk gegeven werden, dat zij plantten en bouwden. Dat is óók christenroeping: zalig is die dienstknecht, welken zijn Heer zal vinden alzoo doende! Hij zal bij den voorzichtigen man vergeleken worden, die een huis bouwde.

Huisgezinnen OP den Bijbel, onderwijs OP den Bijbel, maatschappijen OP den Bijbel, staten OP den Bijbel! De Bijbel niet als de kroonlijst, niet als gevelkrul noch als pui-versiering, maar als fundament! Maar op het fundament moet dan ook GEBOUWD worden! Een huis, een Civitas Dei! Op principiële GRONDSLAG; het woord is ons lief! Maar BOUWT daar dan ook op, lieve mensen, bouwt Gode een huis! Geen kippenhok op gewapend beton of gij onteert uw beginsel! Wee een christenheid van welke gezegd zal moeten worden: zij heeft begonnen te bouwen en heeft niet kunnen voleinden.

Twee bouwers en twee HUIZEN. Zoo gaat immers de gelijkenis verder. Zij wordt ons wat te houterig en te steenachtig! Met één van de wonderlijke sprongetjes, die wij in de oratorische rijkdom gaarne maken, veranderen wij meestal van beeld. Wij laten de huizen bewonen. In het huis zonder fundament komt een gekapte moeder met geonduleerde dochters! In het huis op de rots wordt een harmonium binnengedragen en daarom schuurt zich een vroom huisgezin. Dan voltooft zich het drama in de tornado, de gekapte moeder wordt door een neervallende balk gedood en de geonduleerde dochters verdrinken. Voor het harmonium in het andere huis speelt men: „Ruwe stormen mogen woeden...”

In het beeld van Jezus gaan geen menschenlevens teloor en gaat er evenmin iemand naar den hemel. Er wordt gesproken van EEN HUIS dat valt. Wij mogen nog zoo oncultureel zijn, maar wij zullen van den Heere onzen God, Die een BOUWHEER is en den naam van WERKMEESTER draagt, geen beeld maken naar ónze gelijkenis.

God spreekt: er moet een wereld zijn waarin Ik Mij verheerlijken en een menscheit waarin Ik Mij verlustigen kan. Bouwt Mij de huisgezinnen, de volken, de maatschappijen, waarin Ik met de volheid van Mijn Genade kan wonen! Terwijl Hij de bouwwaan van Ninevèh beschaamt; geen Arabier zal er een tent spannen! doet Hij het Huis op de Rots bestaan in den storm. HET IS NIET GEVALLEN!

Wij zijn geneigd uit te roepen: dat is niet waar! Ook het Huis op de Rots is gevallen en zijn val was groot... Ook de kerken liggen in puin en de christelijke wereld is een ruïne! Maar het Woord spreekt de waarheid en de historie bevestigt het. Eens stonden elf doodeenvoudige mannen, zonder vaste woonplaats, tusschen de machtige bouwwerken van het Romeinsche Imperium. Toen sprak de Mond der Waarheid: Op dezen petra zal Ik Mijn Gemeente bouwen. Het is geschied!

Met den strop boven den nek en het vuur onder de voeten hebben de zonen der Hervorming een nieuwe wereld opgebouwd. Meesters, gekweekt in een houten schoolje van één lokaal, dominees in een kerk als een brandspuithuisje op een achterpad, docenten met een blauwgecartonneerd duodecimootje als dogmatiek, eenzame belijders in hautaine gemeenteraden en parlementen, zij hebben geloovig gebouwd op den vasten grondslag en het huis dat zij bouwden is NIET gevallen. Gij, mijn broeders, doet gij desgelijks!

N. B.

mer? Kerstklokken van rood papier in de eetzaal, nu ja. Voorts twee tijdschriften: één roomsch orgaan, „Columba“, een maandschrift van de „Knights of Columbus“, dat zich, vast en zeker ten onrechte, aankondigt als „the largest Catholic Magazine in the World“ (24 pagina's); en verder, ik zou haast zeggen: natuurlijk, enkele organen der lieden van de Christian Science. Verder is er niets te beluisteren van de stem van het christelijk geloof.

Oudejaarsavond aan boord...

Nu heb ik eigenlijk nog niets verteld van den oudejaarsavond zelf.

Ja, dat is het 'm juist. Wie niet „zichzelfen sticht“, die krijgt vanavond heusch geen bijstand van anderen. Verkiezing, en verbond, en kerk, en geloof, en wedergeboorte, dat zijn per slot van rekening altijd maar weer geloofs-inhouden. Anders niet.

En dat God de Vader is, de almachtige Schepper van hemel en van aarde, dat is niet een soort van „natuurlijke theologie“ tegenover de rest der 12 artikelen, die dan tot de „bovennatuurlijke“ of „geopenbaarde“ zou te rekenen zijn, zooals tegenwoordig sommigen heusch nog willen beweren. Och neen, van de twaalf artikelen is elk artikel een geloofsstuk, inhoud van openbaring. Het eerste, van de schepping, en ook het laatste, van de voleinding dezer wereld. Het is alles geloofsinhoud, geopenbaard van boven. En daaraan klemt zich vast wie op oudejaarsavond zich zelf opnieuw bekent: zoo ik niet had geloofd, dat in dit leven..... zoo ik niet, zoó ik niet.....

Nieuwjaarsmorgen aan boord.

Ook vannacht is de klok een uur teruggezet; en dat zal nog een poos zoo doorgaan. Want we varen van Oost naar West. Toen dus om 11 uur de Zondagmorgen-godsdienstvoering begon, had ieder volop den tijd gehad om uit te slapen. Niettemin waren we niet meer dan zeventien man sterk, beneden nog enkele leden van de bemanning (twee, van wie er één de boekjes had rond te deelen), mitsgaders orgelist, pianist en een paar vioolisten. De dienst werd geleid door twee elkaar afwisselende hooge personages der bemanning; ze behooren bij de zeventien. Driemaal is er gezongen (aan het slot een hymne, die een gebed was om bewaring van het vaderland, op de wijze van het engelse volkslied), voorts is er gebeden, gelezen over Christus' besnijdenis, en Abraham's geloof, en over het verband tusschen de hem gegeven belofte en de besnijdenis, Rom. 4.

Behalve die dame, die een fauteuil in de eerste rij had ingenomen, en dus niet zoo dadelijk van anderen af kon zien of ze moest staan dan wel zitten, verdenk ik er wel meer van, dat ze van den inhoud van Rom. 4, het hoofdstuk, waaruit voorgelezen werd, niet veel begrepen hebben. Alles bijeen duurde de dienst, muziek inclus, een half uur. Er was niets wekelijks-sentimenteels in, maar ook niets profetisch. 'Was zakelijk. 'Was ook beschaafd. Maar met bekeering had het niets te doen. Hoogstens met de kerstening van een volk, welks kerkregering lang geleden de teksten bijeengelegd had.

Zeventien man. En de boot is stámpvol.

Herinneringen aan de „Titanic“.

Op de reclame-bijetten der United-States-Lines leest men nog al eens, dat de „Washington“ en haar zusterschip de „Manhattan“, „the largest, fastest and finest American liners in trans-Atlantic service“ zijn, die ooit werden gebouwd. Vijf jaar geleden is het schip voltooid, en het is in één woord een genot er van gebruik te mogen maken. En als men zich dit realiseert, en men is gereformeerd geboren en getogen, dan denkt men onwillekeurig terug aan de dagen van den ondergang van de „Titanic“, óók zoo'n reuzenschip, dat op een ijsberg gestooten is. Wie onder de anderen herinnert zich niet wat er destijds in Nederland óók onder het gereformeerde volk over dat ongeval te doen geweest is! Van (destijds) gereformeerde zijde was de toenmalige Kamper dominee G. Wisse op het appél: een preek, in druk, „tijdswoord“ denk ik, over „de Titanic en de Ark“. De dagen van Noach, de zondvloed, eten, drinken, trouwen, dansen, geen profetie, en dan de ondergang. Gods vinger in de historie! Wat er van de zijde van de Kersten-groep destijds verschenen is, om van wat alleen maar gesproken werd, nu maar te zwijgen, kan misschien de uitgever Van Tol in Zuid-Beijerland nog wel opgeven.

Ik vermoed, dat dergelijke oratorische oorlogswinst, behaald uit een guerilla, die van homiletenzijde God verklaard wordt de menscheit verklaard te hebben, in den laatsten tijd onder ons niet meer die goede pers zou hebben, die ze in de dagen van de „Titanic“ nog mocht genieten. En ik vermoed ook, dat de oorzaken van dit veranderde aspect verblijvend zijn, in plaats van verontrustend. Wie gaf ons het recht, onze huijvering, als ware ze van profetische aangeboren helderziendheid, te canoniseeren? Of naar een vinger Gods te wijzen, dien we in den mist waanden ontdekten te hebben, en dien ons ressentiment van cultureel-achteraancomers tegen de zorgeloozen, de dansers én ook groote-schepen-bouwers in één nivelleerend gehaar neusden te mogen laten dreigen? En dat, terwijl openbare zonden tegen de wet Gods, die niet in den nevel, doch in leesbaar schrift ons zelf vermaande, soms publiek door ons geschonden werd? Och, ja, we hebben dat allemaal destijds wel gemeend; en van de eenvoudigen, daar onder den preekstoel, zeg ik heelemaal geen kwaad. Maar die lieden in den profetenmantel, die toch wel iets af konden weten van het dogmatisch awwar rubriceerbare mysterie van den „vinger Gods“, en die wel wisten, dat zij zelf óók wát graag met een

schip vergelijkbaar met de „Titanic“ zouden overgestoken zijn, en die wel degelijk tusschen cultuur en misbruik van cultureele scheppingen wisten te onderscheiden, die hebben toch wel meer te verantwoorden gehad. Een vertraagde cultuurpas is heel wat anders dan een schrede op het smalle pad. En een vertraagde wereldsche film wordt nog geen christelijke. Beter dan parallelen tusschen „Titanic“ en ark te trekken, is het, naar Hem te luisteren, die eens gezegd heeft: indien gij u niet bekeert, zult gij desgelijks vergaan. Dat was óók gezegd tegen lieden, die postume horoscopen trokken, en aan den man brachten, voorzien van het handelsmerk: „de vinger Gods“.

Vóór de aankomst.

Aanhoudende tegenwind heeft de aankomst ruim één dag verlaat. Niet op 5, doch op 6 Jan. hopen we aan te komen, in den avond. De reis was mooi; en misschien heb ik op deze amerikaansche boot meer duitisch dan engelsch hooren spreken. Januari 1930.

K. S.

Over moeilijkheid van juiste terminologie. (II).

Met den term auctoritas historiae duiden onze vaders dus aan, dat God door Zijne opnemng in de Heilige Schrift van zondige woorden of daden van duivel, goddeloozen, struikelende geloovigen, met Goddelijke autoriteit ons waarborgt, dat metterdaad door de ter plaatse genoemde schuldige schepselen aldus is gesproken of gehandeld, gelijk het daar wordt verhaald. En met den term auctoritas normae gaven zij datgene aan, wat God in de Heilige Schrift verder te gelooven of ter zaligheid te gelooven, en ter onderhouding of volbrenging in ons levensgedrag openbaart, bekend maakt en voorschrijft.

Zooals wij kunnen zien, heeft zich hieruit nooit met recht de z.g.n. historische critiek op de Heilige Schrift kunnen ontwikkelen, die op grond van historisch onderzoek wil ultimaken, wat al óf niet als waar in de Heilige Schrift mag worden aangenomen.

Natuurlijk is wel mogelijk, dat men den term auctoritas historiae soms aangegrepen heeft om daar maar wat van te maken en er eigen begrippen aan te verbinden, zonder te vragen, wat er werkelijk mee bedoeld en gezegd werd. Maar dan was dit toch geheel ten onrechte, zooals men ten slotte wel alle termen losmaken kan van hunne oorspronkelijke en eigenlijke beteekenis, om er zijne eigene gedachten aan te verbinden. Doch met zulk misbruik behoeven wij niet te rekenen. Deswege wordt niet vereischt, goede termen te vervangen door andere, die mogelijk niet beter zijn.

Dergelijk misbruik heeft in verband kunnen staan met eenen minder juistem term, dien men ook wel bezigde en bezigt. In plaats van authentia historiae zegt Voetius ook wel authentia historica. En anderen spreken van auctoritas historica of historisch gezag.

Dr H. Ravinck doet het eenen enkelen keer, Dogm. I, blz. 485, hoewel hij anders auctoritas historiae schrijft, blz. 475 en 486. En Prof. Dr V. Hepp doet het in zijne over deze quaestie handelende „Credo“-artikelen, 4 Nov. 1938 en volgende nummers, geregeld.

Nu is de verwisseling van deze termen wel jammer, want zij zijn niet gelijk van beteekenis, en de naam auctoritas historica of historisch gezag kan gemakkelijk misverstand wekken. Het woord historica of historisch karakteriseert het gezag. En daarom kan de term auctoritas historica of historisch gezag opgevat worden, hoewel in dezen geheel ten onrechte en tegen de oorspronkelijke bedoeling, als aangevende eene autoriteit of een gezag, die of dat rust op de historie, en dus door historisch onderzoek uit te zoeken en vast te stellen. Dan zou dit historisch onderzoek natuurlijk ook aan het licht kunnen brengen, dat men ten onrechte aan eenige mededeeling gezag van waarheid toekende. Maar de term auctoritas historiae zegt, waarover die autoriteit gaat, wat zij betreft, n.l. het verhaal eener geschiedenis, en geeft te kennen, dat die geschiedenis door de autoriteit Gods als werkelijk voorgevallen gewaarborgd wordt. Door Zijne opnemng ervan in de Heilige Schrift zegt Hij ons met Zijn Goddelijk gezag, dat metterdaad zoó werd gesproken, of aldus werd gehandeld.

Dr H. Ravinck zal den term auctoritas historica helaas, eenen enkelen keer gebezigd hebben om eenige variatie in schrijfwijze aan te brengen. Voetius wist nog niet van „historische critiek“ in den lateren zin. En Prof. Hepp schijnt het verschil tusschen de twee termen niet opgemerkt te hebben. De geneties of tweede naamval historiae is breeder van beteekenis dan het bijvoegelijk naamwoord historica of historisch, en geeft minder aanleiding tot de gedachte, dat hier met historisch onderzoek en met historische critiek gewerkt moest worden om de historiciteit, het geschiedkundig-ware, van eene mededeeling in de Heilige Schrift uit te zoeken.

Prof. Dr V. Hepp oordeelt, dat de term auctoritas historiae, door hem met historisch gezag weergegeven, en de onderscheiding van auctoritas historiae en auctoritas normae, onjuist is, verwerpelijk, en door eene andere vervangen moet worden. In „Credo“ van 18 Nov. j.l. schrijft hij: „Ieder zal er, naar ik hoop, nu wel van overtuigd zijn, dat de onderscheiding tusschen historisch en normatief gezag veel tegenstrijdigheden in zich bergt en dat men daarmee vooral na de opkomst van de Schriftcritiek zoo weinig en zooveel van de Schrift als normatief kan aannemen, als hijzelf wil. Men heeft maar iets tot historisch te verklaren — en de heele Schrift is in historischen samenhang gegeven (Zie vervolg op blz. 124.)